

## **Caracterizarea personajului Spanul din opera Povestea lui Harap-Alb scrisa de Ion Creanga-a treia parte**

Pe tot firul povestii, Harap-Alb si Spanul sunt inseparabili ("Si merg ei, si merg, cale lunga sa le ajunga, trecand peste noua mari si noua tari si peste noua ape mari, si intr-o tarzie vreme ajung la imparatie"), chiar interschimbabili (atunci Spanul pune mana pe cartea, pe banii si pe armele fiului de craiu si le ie la sine; apoi il scoate din fantana si-i da palosul sa-l sarute, ca semn de pecetluirea juramantului").

Complementaritatea celor doi eroi i-a determinat pe unii comentatori sa creada ca Spanul intruchipeaza pacatele lui Harap-Alb, pe care acesta le intalneste de-a lungul calatoriei in propriul suflet si le invinge cu ajutorul virtutilor morale personificate de personaje fabuloase ca Regina furnicilor, Ochila, Pasari-Lati-Lungila s.a. (Andrei Oisteanu). Cu alte cuvinte, "Spanul reprezinta pe Principium Individuationis, Egoismul Radical, egoismul pentru egoism, prezent in fiul de crai ca in toti oamenii, si care trebuie ros pentru ca posibilitatile universale ale eroului sa fie descatusate, producandu-i apoteoza finala, adica, foarte precis, indumnezeirea. Operatia nu e posibila decat prin desconditionare, prin moartea Spanului si a doua inviere a lui Harap-Alb" (Vasile Lovinescu). E vorba, desigur, de scena finala, unde Spanul se descopera ca un sacerdot ce infaptuieste al doilea botez al eroului, cel al mortii; Jara Spanul (...) se rapede ca un cane turbat la Harap-Alb si-i zboara capul dintr-o singura lovitura de palos..." Ce urmeaza (actiunea calului care il preface pe Span in "praf si pulbere") e numai reintegrarea principiului negativ in Haosul de unde a purces.

Pentru configurarea personajului, Creanga recurge la mai multe modalitati de caracterizare. In intentia sa de dramatizare a naratiunii, scriitorul lasa eroul sa se prezinte in primul rand singur, prin fapte si vorbe. Totusi, nu uita sa ne aminteasca, din vreme in vreme, de viclenia Spanului, fie direct ("Dar Spanul, cu viclenia sa obicinuita, nu-si perde cumpatul"), fie descriind, cu o subtila nuanta ironica, perspectiva altor personaje asupra acestuia ("Fetele imparatului insa priveau la verisor... cum priveste canele pe mata, si li era drag ca sarea-n ochi: pentru ca le spunea inima ce om fara de lege este Spanul"). Intr-un singur loc (amintit mai sus), Spanul isi dezvaluie adevarata identitate: "Chima raului pe malul paraului"; formula obscura, dar care trebuie inteleasa astfel: "sunt "schema, Arhetipul Raului"" (Vasile Lovinescu). Tocmai manifestarea esentei Raului determina aparitia personalitatii spirituale a lui Harap-Alb.